

LITERATURA

Per un mòdic euro al dia

Crònica de la primera trobada de columnistes d'opinió al Penedès

VILAFRANCA

Carles Querol i Rovira
www.carlesquerol.com

Publiquen habitualment els seus articles als diaris, els podem escoltar a les tertúlies radiofòniques, els veiem sovint per televisió en tota de mena de debats d'actualitat, són també autors de llibres d'èxit que esdevenen després obres de consulta, signen manifestos d'adhesió i de rebuig a les causes més candents, viatgen arreu per a participar en conferències i simposis, imparteixen classes, seminaris, postgraus i màsters a les facultats de ciències de la informació i reben els elogis en privat i les crítiques en públic. Són els periodistes d'opinió, aquells que es consideren privilegiats perquè els paguen per escriure sobre el que observen i el que pensen, per reflexionar i criticar la realitat quotidiana en veu alta i per transmetre tot això als seus lectors.

L'autèntic privilegi és, però, finalment, per als que poden gaudir dels seus articles pel mòdic preu d'un euro al dia, i més encara, per als qui van poder assistir gratuïtament el darrer cap de setmana a la trobada *Columnistes: els narradors de la realitat*, una de les cinc sessions de crítica dels diversos gèneres literaris organitzades per la Institució de les Lletres Catalanes de la Generalitat de Catalunya en el marc de l'Any del Llibre i la Lectura, a iniciativa de l'Ajuntament de la capital comarcal, i amb la col·laboració de la llibreria Odissea i bodegues Torres. Perquè no hi faltés ningú, l'immens logotip daurat de Caixa Penedès -pensat hàbilment perquè el vegin bé els miops de la darrera fila-, va presidir permanentment les cinc taules rodones que es van celebrar els dies 21 i 22 a la sala d'actes del Museu de Vilafranca-Museu del Vi. El regidor de cultura Joan Rios, l'alcalde Marcel Esteve i el coordinador de l'Any del Llibre i la Lectura a Catalunya, Francesc Parcerisas, van participar en l'obertura i la cloenda fent unes breus intervencions d'acord amb la litúrgia i els cànons convencionals per aquests casos i que potser ja va essent hora de reconsiderar.

Un cànon de l'articulisme en català

La composició de la primera taula rodona del divendres a la tarda ja delatava que els organitzadors volien situar el llistó dels debats a gran alçada des de bon

D'esquerra a dreta, Francesc Marc Àlvaro, Agustí Pons, Antoni Puigverd i Marçal Sintès

començament. Entre el moderador Jordi Puntí, el qual a la vegada es va encarregar de tota la coordinació de les jornades, i els quatre periodistes seleccionats inicialment, Anton M. Espadaler, Julià Guillamon (el qual no va poder assistir finalment), Toni Sala i Ferran Toutain (cap dona fins ara), ja es veia a venir que la sessió *Un cànon de l'articulisme en català* seria de primer nivell.

Puntí va centrar el tema de les jornades, pensades per aprofundir en la tradició dels grans columnistes catalans dels segles XIX i XX i també en els actuals, i va deixar sobre la taula la qüestió de si es podia parlar d'un cànon genuí dels articulistes catalans: des del llegendari Robert Robert, al qual tothom atorga la consideració de ser el pioner, passant per Josep Pla, Josep Maria de Sagarra, Eugeni Xammar, Eugeni d'Ors, Carles Soldevila, Gaziel, Josep Carner, Joan Fuster, Manuel Ibáñez Escofet, Néstor Luján i Josep Maria Espinàs, entre d'altres.

Anton M. Espadaler va fer un exercici adient plantejant al públic el repte d'endevinar l'autor d'una breu cita periodística, d'un escriptor català anònim. La seva anàlisi crítica en veu alta va permetre anar descartant un rere l'altre els principals articulistes catalans, considerant els trets característics de cadascun d'ells, per arribar a desvetllar finalment el misteriós autor. Aquesta tècnica, més aviat pròpia de les aules universitàries, va funcionar molt bé atès l'interès dels assistents. Espadaler va proclamar solemnement que els columnistes catalans contemporanis se senten hereus d'una tradició que van haver de recuperar als arxius i a les hemeroteques i que ara, sortosament, ja s'ensenya a les universitats.

Amb Toutain, aquest ocasional cronista s'hi sent deutor, tant pel mestratge del que he pogut gaudir a escala personal a la facultat, com per haver actuat de *maître penseur* del meu fill petit. La seva intervenció va posar de manifest la constant inconformista i irònica dels articulistes catalans, la

tradició càustica (no casticista) que ha esdevingut un senyal propi d'identitat. Els exemples que va citar de Robert, Soldevila, Pla i Josep Maria de Sagarra van avalar aquesta afirmació. Hi ha un cànon propi, del qual ells són continuadors. Per Toutain, Pla seria el referent més clar, amb Gaziel i Xammar seguint-lo de molt a prop.

També Toni Sala va coincidir en lloar Pla, una mena "d'enciclopèdia catalana vivent". En aquesta consideració a la figura de Pla s'ha superat aquella reticència atàvica que durant molts anys va planar sobre la figura i l'obra de l'escriptor empordanès. Ara Pla és el referent, l'autor de consulta obligada pels estudiants de periodisme. Precisament Sala va tancar la seva intervenció amb una cita alligadora de Josep Pla "¡ Escritores, no seáis sosos y ni seáis pesados!". Prenem nota.

Entre la crònica i l'opinió

Ni el moderador Màrius Serra, ni els ponents Josep Fonalleras, Empar Moliner (per fi una dona periodista a la taula!) i Matthew Tree no van desmerèixer les expectatives que havia generat la seva inclusió en el debat *Entre la crònica i l'opinió*. El moderador va delimitar amb claredat els límits de la crònica (la visió dels altres) i l'opinió (la utilització del jo). Els límits del jo a l'hora de narrar s'haurien de definir evitant que l'escriptor es convertís en el centre del relat. Serra va interrogar els ponents d'on treien els temes dels seus articles, quins eren els seus referents i quina dependència tenien de l'enginy.

El primer a contestar-li va ser Tree, que va reconèixer que ell només pot escriure des d'un punt de vista autobiogràfic, que quan ho fa refrena les ganes de complaure el lector, i que si escriu des del "jo" evita fer-ho de cara a la galeria. "El cronista no s'ha de veure; tot ha de passar a través de la

(continua a la pàgina següent)

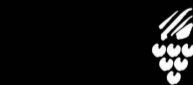
D'esquerra a dreta, Quim Monzó, Xavier Moret i Jordi Puntí

Expressionisme urbà

**Del 28 d'octubre al
20 de novembre del 2005**

Inauguració, divendres 28 d'octubre,
a 2/4 de 8 del vespre.

La presentació de l'artista anirà a càrrec del Sr.
Josep Piñol i Barrull, periodista i crític d'art de
l'Agència EFE a Madrid.

**Fundació
Caixa Penedès**

Aula de Cultura de Caixa Penedès
Fòrum Berger Balaguer

Rambla Nostra Senyora, 6 - Vilafranca del Penedès

www.caixapenedes.es

HORARI DE VISITES

Feiners: de 2/4 de 7 a 2/4 de 9 del vespre
Diumenges i festius: de 12 a 2 del migdia i
de 2/4 de 7 a 2/4 de 9 del vespre.